

**Leidschendam-
Voorburg**

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum 5 oktober 2021

Nummer 1653

Onderwerp Raadsvoorstel Regiovisie H5 BWMO 'Samen bouwen aan maatschappelijk herstel'

Portefeuillehouder Wethouder Kist

Behandeld door KM Nijland

1. Gevraagd raadsbesluit

De Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2025 'Samen bouwen aan maatschappelijk herstel' vast te stellen.

2. Waarom wordt de raad dit besluit voorgelegd? (In welke context, bijv. vanwege wet- en regelgeving of nieuw initiatief en wat komt hierna nog)

Vanaf 1 januari 2023 worden de taken met betrekking tot Beschermd Wonen gedecentraliseerd van de centrumgemeente (Den Haag) naar de regiogemeente en heeft Leidschendam-Voorburg zelf de (financiële) verantwoordelijkheid voor de uitvoering. In de Regiovisie worden regionale afspraken gemaakt over de gewenste samenwerking. Besluitvorming in de gemeenteraden van de 5 regiogemeenten (De H5 bestaat naast Leidschendam-Voorburg ook uit Den Haag, Zoetermeer, Wassenaar en Rijswijk) moet voor eind 2021 plaatsvinden, zodat de voorbereiding van de implementatie van de uitvoering in het voorjaar van 2022 kan starten.

Met de vaststelling van de Regiovisie wordt de samenwerking in de H5-regio vernieuwd en wordt voldaan aan de norm voor opdrachtgeverschap die VNG en het Ministerie VWS zijn overeengekomen. Bij de Regiovisie is de bijlage "Feiten en cijfers beschermd wonen en maatschappelijke opvang" toegevoegd.

3. Aan welk doel (van de doelenboom in de begroting) draagt het voorstel bij?

SD2.4 Meer mensen zijn in staat (begeleid) zelfstandig te wonen

- Speerpunt beschermd wonen en maatschappelijke opvang: Met ingang van 1 januari 2023 is elke gemeente verantwoordelijk voor het organiseren en financieren van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Op dit moment is deze taak nog vooral de verantwoordelijkheid van de 43 centrumgemeenten. Het doel is mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de wijken te ondersteunen.

4. Welke argumenten zijn er voor de raad om het besluit te nemen? (Inhoudelijke uitleg, voor- en nadelen, financieel gevolg en risico's)

Het Rijk heeft besloten om de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang verder te decentraliseren. Per 1 januari 2022 start de inhoudelijke doordecentralisatie van Beschermd Wonen. De financiële doordecentralisatie start vanaf 2023, gekoppeld aan een nieuw verdeelmodel, en verloopt stapsgewijs verspreid over 10 jaar. Voor inwoners die vanaf dat moment een aanmelding doen voor beschermd wonen is de herkomstgemeente financieel verantwoordelijk op basis van het woonplaatsbeginsel en ontvangt daarvoor ook de middelen. Inwoners met een lopende indicatie blijven onder de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn voorzieningen voor inwoners die moeite hebben met zelfstandig wonen door problemen op het gebied van psychiatrie, eventueel in combinatie met een verstandelijke beperking en/of middelengebruik. Momenteel is de gemeente Den Haag als centrumgemeente verantwoordelijk voor deze voorzieningen ten behoeve van alle gemeenten in de H5..

In de regiovisie wordt aandacht besteed aan de regionale visie op beschermd wonen en maatschappelijke opvang, de samenwerking tussen de H5-gemeenten, de governance die daarbij hoort en de financiering. De belangrijkste onderdelen zijn:

1. Een visie die zich richt op sociale inclusie en het credo 'zelfstandig tenzij...' (in aansluiting op het rapport 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis' van de commissie 'Toekomst Beschermd Wonen');
2. Het organiseren van een lokale toegang dichtbij onze inwoners;
3. Het realiseren van passende zorg en ondersteuning in de eigen leefomgeving die zo goed mogelijk bij onze inwoners past.
4. Een versterking van de H5 samenwerking;
5. Het voornemen om afspraken te maken over samenwerking en financiële solidariteit.

4.1 Samenwerking binnen de H5

Met de regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2022-2025 borduurt de zorgregio Den Haag (H5) voort op de visie van 2018-2020 en schetst zij de thema's en kaders voor de doordecentralisatie de komende jaren. De bestuurders van de H5-gemeenten zien de aanstaande doordecentralisatie beschermd wonen en de doorontwikkeling van maatschappelijke opvang als een gezamenlijke uitdaging. Met de vaststelling van de Regiovisie wordt deze samenwerking vernieuwd en wordt voldaan aan de norm voor opdrachtgeverschap die VNG en het Ministerie VWS zijn overeengekomen.

De H5-gemeenten stellen een vorm van samenwerking voor waarbij de eindverantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, inkoop en het onderhoud van de verblijfsvoorzieningen beschermd wonen (concreet: de maatwerkarrangementen met resultaatgebied wonen) bij Den Haag ligt. Tot eind 2022 wordt dit gefinancierd door Den Haag als centrumgemeente en vanaf 1 januari 2023 voor nieuwe cliënten door

de gemeente van herkomst. Deze voorzieningen worden waar mogelijk gespreid over de regio en aangesloten op de lokale zorgstructuur.

De verantwoordelijkheid voor aansluitende zwaardere zorg in beschermd Wonen is gezamenlijk voor de H5-gemeenten. Bij innovaties, ontwikkelingen en trends wordt tevens zoveel mogelijk samengewerkt.

Ruimte voor lokale invulling

De ambulante Wmo-(maatwerk)voorzieningen, preventie en vroegsignalering zijn een lokale verantwoordelijkheid. Doordat iedere gemeente vanaf 2023 zelf verantwoordelijk is voor beschermd wonen en budget ontvangt, is er voldoende ruimte om een sluitend zorgaanbod te creëren tussen de bestaande lokale voorzieningen en zware vormen van ondersteuning (georganiseerd in de regio door de H5 gezamenlijk), passend bij de lokale ontwikkelingen. Door de toegang tot beschermd wonen lokaal te organiseren kan samen met de inwoner bekeken worden wat voor hem/haar de beste oplossing is binnen het lokale en regionale zorgaanbod.

Vanuit Leidschendam-Voorburgs perspectief is samenwerking gewenst omdat:

- Er is sprake van een overgangsperiode van 10 jaar waarin beschermd wonen wordt gedecentraliseerd. Samenwerking is noodzakelijk om de continuïteit van zorg te waarborgen.
- Het gaat om zware en specialistische verblijfsvoorzieningen waar slechts een beperkt aantal inwoners met diverse zorg- en ondersteuningsbehoeften gebruik van maken. Leidschendam-Voorburg heeft niet het aantal cliënten waarbij voor iedere problematiek lokaal een passend aanbod geëxploiteerd kan worden. Bovendien zijn de voorzieningen vooralsnog geconcentreerd in Den Haag. Met een regionale zorginfrastructuur zorgt de gemeente ervoor dat inwoners uit Leidschendam-Voorburg altijd toegang hebben tot een geschikte plek, lokaal of regionaal.
- Er wordt gebruik gemaakt van de opgedane kennis, ervaring en aanwezige capaciteit van de gemeente Den Haag. Bovendien zitten er financiële voordelen aan het gezamenlijk inkopen via het Haagse Maatwerkarrangement. Vanuit de schaal van Leidschendam-Voorburg is het niet haalbaar om alle benodigde kennis en capaciteit vrij te maken voor de ontwikkeling, inkoop en onderhoud van beschermd wonen.

In de regiovisie worden duidelijke kaders geschetst over de samenwerking, inkoop informatieposities van gemeenten. Om de grip- en sturingsmogelijkheden van gemeenten te vergroten worden o.a. de volgende maatregelen voorgesteld

- jaarlijkse informatiebrief;
- halfjaarlijkse rapportage;
- inspraak in herzieningsmogelijkheden;
- overlegstructuur op verschillende niveaus;
- gezamenlijk contractmanagement.

4.2 Financiële gevolgen

Op het gebied van financiën gaan er twee ontwikkelingen plaatsvinden voor beschermd wonen:

1. De overgang van het historisch verdeelmodel naar het objectief verdeelmodel;
2. De financiële decentralisatie (transitie) waarbij financiële middelen voor Beschermd Wonen (BW) van de centrumgemeente Den Haag, naar de regiogemeenten zal vloeien. In het gemeentefonds zal dan vanaf 2023 sprake zijn van een driedeling in budgetten:
 - a. Een centrumgemeentebudget voor cliënten Maatschappelijke Opvang bij Den Haag;
 - b. Een (afnemend) centrumgemeentebudget voor *bestaande* cliënten BW bij Den Haag;
 - c. Een (toenemend) gemeentelijk budget voor *nieuwe* cliënten BW bij de regiogemeenten.

Deze driedeling zal starten vanaf 2023. De middelen voor nieuwe cliënten BW nemen toe tot een nog vast te stellen maximum in 2032. Het verdeelmodel – in welke grootte van stappen het centrumbudget over gaat naar de regiogemeenten – is nog niet vastgesteld en is gekoppeld aan de herziening van het gemeentefonds. In de regiovisie is vastgelegd dat de H5 gemeenten afspraken zullen maken over financiële solidariteit.

In april van dit jaar stonden er 15 personen uit Leidschendam-Voorburg op de wachtlijst (totaal 386 personen), in 2020 waren dat er 25 (van de 368). Het blijft op basis van deze huidige beschikbare gegevens nog moeilijk in te schatten hoeveel personen zich in de komende jaren zullen melden voor een indicatie Beschermd Wonen.

Toelichting kosten BW cliënten:

De gemeente Den Haag koopt de Wmo, inclusief beschermd wonen, in middels het resultaatgerichte maatwerkarrangement (MWA). Uit het MWA worden diverse resultaatgebieden samengesteld om tot een arrangement te komen. Elk resultaatgebied heeft ook verschillende intensiteiten (basis, plus of intensief) waarmee de zwaarte van begeleiding op dat resultaatgebied kan worden aangepast. Een beschermd wonen arrangement bestaat uit het resultaatgebied Wonen (Plus of Intensief) aangevuld met andere resultaatgebieden zoals Sociaal en Persoonlijk Functioneren en Zelfzorg en Gezondheid. De kosten voor cliënten verschillen als gevolg van de ondersteuningsbehoefte van de cliënt en de benodigde resultaatgebieden en intensiteit.

Kosten per jaar gemiddelde Wonen Plus cliënt	€24.174.-
Kosten per jaar gemiddelde Wonen Intensief cliënt	€54.030.-

4.3 Afstemming herijking Sociaal Kompas

Zodra de regiovisie is vastgesteld is dat het gezamenlijk vertrekpunt voor de H5-gemeenten waaraan zij haar beslissingen kan meten. De aanscherping van het

sociaal kompas geeft verdere richting aan de lokale uitvoering (of invulling) van de regiovisie beschermd wonen.

4.4 Kanttekeningen

1. Er zijn zoals bij 4.2 geschetst onzekerheden over de financiële doordecentralisatie, omdat het landelijke besluit hierover vertraagd is. Voorwaarde voor de doordecentralisatie is een financiële herverdeling van de middelen over alle gemeenten. Het is nog onduidelijk wanneer het verdeelmodel wordt gepubliceerd. Het is daarmee ook niet in te schatten of de toename in lokaal budget gelijk zal lopen aan het aantal cliënten waar Leidschendam-Voorburg vanaf 1-1-2023 verantwoordelijk voor wordt. Een prognose over de te verwachten instroom aan cliënten is vanwege de geringe aantallen niet goed te maken.
2. De maatschappelijke opvang wordt, mede afhankelijk van de ervaringen met beschermd wonen, mogelijk vanaf 2026 verder gedecentraliseerd. Voorlopig blijft Den Haag als centrumgemeente verantwoordelijk. Hoewel er op het gebied van maatschappelijke opvang ook veel uitdagingen zijn, ligt de focus in de regiovisie op beschermd wonen.
3. Er wordt de komende jaren lokaal en regionaal vorm gegeven aan de decentralisatie van beschermd wonen. Het succes van de decentralisatie is mede afhankelijk van beleidsontwikkeling op het gebied van een inclusieve samenleving van aanpalende beleidsterreinen zoals Wmo, participatie en wonen. Bestuurlijke en ambtelijke samenhang op deze beleidsterreinen op regionaal en lokaal niveau is een blijvend aandachtspunt de komende jaren.

4.5 Vervolg

In de regiovisie wordt een gezamenlijke visie geformuleerd die de komende jaren in de praktijk moet worden gebracht. Dit betekent dat er concrete samenwerkings- en financiële afspraken moeten worden gemaakt. Ook wordt in navolging op de regiovisie een uitvoeringsplan geschreven waarin de visie verder geconcretiseerd wordt aan de hand van operationele afspraken.

Bij de ontwikkeling van de regiovisie zijn aanbieders en cliënten(vertegenwoordigers) intensief betrokken. Ook in de uitwerking van de regiovisie worden zij actief betrokken via de bestaande overleggen met hen.

Eind 2021 wordt het huidige Convenant en mandaatbesluit Beschermd Wonen Regio Den Haag 2020-2021 verlengd met een jaar waardoor de huidige samenwerking in 2022 kan worden voortgezet.

Zodra er duidelijkheid komt over het financieel verdeelmodel wordt er in 2022 gewerkt aan een nieuwe set samenwerkingsafspraken middels een convenant, mandaat en/of dienstverleningsovereenkomst waarmee de afspraken uit de regiovisie worden geformaliseerd.

De uitwerking van een financiële solidariteitsregeling wordt ook opgepakt zodra het financiële verdeelmodel bekend is. Dit voorstel komt in 2022 ter besluitvorming richting de gemeenteraden.

Datum 5 oktober 2021
Nummer 1653
Pagina 6/6

Ten slotte wordt er een vast moment voor de raad gekozen om jaarlijks geïnformeerd te worden over de stand van zaken met betrekking tot de doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

A. van Mazijk
secretaris

J.G. Bijl
burgemeester

Bijlage bestemd voor de raad:

Nummer	Onderwerp
Bijlage 1	Regiovisie 'Samen bouwen aan maatschappelijk herstel' 2022-2025
Bijlage 2	Feiten en cijfers beschermd wonen en maatschappelijke opvang